

**Magiczny
Kraków**

29. edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej

2019-07-01

Tegoroczna edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej odwoływała się do jednego z czterech elementów budujących świat: do ziemi. Organizatorzy chcieli pokazać, jak ziemia łączy i jak dzieli ludzi, jak wpływa na nasze losy, jak określa to, kim i jacy jesteśmy. Pokazali te ziemie, które zrodziły, ukształtowały i które wpływają na festiwal nieustannie od ponad trzech dekad: ziemię Kazimierza i ziemię Izraela.

Jak mówi Janusz Makuch, założyciel i dyrektor FKŻ – w ciągu tych ponad 30 lat przeszliśmy symboliczną drogę ze sztetla do Syjonu: z ziemi polskiej do Eretz Israel. Aby zaznaczyć naszą obecność i przynależność do Kazimierza, postaviliśmy w tym roku w żydowskiej dzielnicy Krakowa namiot – serce festiwalu, tam odbywały się festiwalowe wydarzenia.

W festiwalowym namiocie tuż obok synagogi Wysokiej odbywały się warsztaty, wykłady, projekty artystyczne, a także niektóre wydarzenia muzyczne. Tam też działał Cheder. Głównym celem festiwalu jest to, aby każdy mógł osobiście doświadczyć piękna i różnorodności współczesnej kultury żydowskiej. Służyły temu głównie festiwalowe warsztaty. W tym roku zaproszono na tradycyjne festiwalowe spotkania warsztatowe z muzyką klezmerską, ze śpiewem jidysz, spotkania otwarte, zajęcia w ramach Pracowni Seniora, warsztaty dla młodzieży oraz unikatowe warsztaty śpiewu piyut, warsztaty zapomnianych smaków Ziemi Izraela oraz warsztaty parzenia kawy po izraelsku!

Wśród wykładowców 29. FKŻ byli m.in.: Dan Bahat (IL), Yossi Klein-Halevy (IL), Tova Dickstein (IL), prof. Jana Grabowski (CA), prof. Deborah Lipstadt, Marek Kamiński, Rabin Boaz Pash oraz Janusz Makuch. W ramach przygotowywanego wspólnie z Krakowskim Biurem Festiwalowym programu literackiego można się spotkać z Agatą Maksimowską (PL), Tomerem Gardi (DE), Maciejem Zarembą-Bielawskim (SW), autorami opowiadań serii O_KAZ, z twórczością Amosa Oza, oraz Leo Lipskiego.

**Magiczny
Kraków**

Serie zwiedzań pomogły lepiej poznać żydowską ziemię Krakowa, Kazimierza, Podgórze. Pokazano też ziemię dawnego getta oraz byłego KL Płaszów, jak też symbolikę nagrobków żydowskich.

Meydad Eliyahu – dyrektor artystyczny ubiegłorocznego projektu Sambation – wspólnie z Anat Bosak (IL), przygotowali serię działań artystycznych: instalacji i happeningów aktywizujących uczestników, a nie tylko pozwalających im „konsumować” sztukę.

Główną sceną muzyczną 29. FKŻ była jak zawsze synagoga Tempel. To tam podczas Koncertu Inauguracyjnego usłyszano kantorów: Israela Randa, Avrahama Kirshenbauma oraz Yoniego Rose, którym towarzyszyła krakowska orkiestra Sinfonietta Cracovia. W kolejne dni na scenie zagościli dwukrotnie znany m.in. z zespołu Balkan Beat Box i Oy Division saksofonista Eyal Talmudi (IL). Pierwszego wieczoru wystąpili wspólnie z pochodzącym z Mołdawii klezmerskim wirtuozem akordeonu – Emilem Kroitorem (IL), a kolejnego – z prawdziwą diwą żydowskiej muzyki z Maroka – Raymondą Abecassis (IL). Wyjątkowo pięknej sztuki piyut można było doświadczyć podczas niezwykle nocnego koncertu – wspólnego biesiadowania z Piyut Ensemble (IL) Yaira Harela. Piątkowy koncert był spotkaniem z muzyką klezmerską w wykonaniu zespołu Michaela Winograda (US). Cykl koncertów synagogałnych zakończył trybut dla bł.p. Leopolda Kozłowskiego w wykonaniu jego przyjaciół i uczniów.

Specjalnie na 29. FKŻ swój koncert przygotowała Ola Bilińska (PL) – była to jej wersja muzyki tworzonej w przedwojennej Łodzi przez rodzinę Bajgelmanów. Kolejny specjalnie stworzony projekt

**Magiczny
Kraków**

zagościł w klubie Hevre, gdzie Emmanuel Witzthum (IL), wspólnie ze stworzonym polsko-niemieckim oktetem smyczkowym i mistrzem wizualizacji Thomasem Koenerem wykonali jego kompozycję „Song of Love and Loss”. Izraelski muzyk Uzi Navon wystąpił w Alchemii i zaprezentował nie tylko swoje własne kompozycje mocno osadzone w muzyce lat 50-tych i 60-tych, ale też przywołał mało znane utwory polskiego big beatowego zespołu Śliwki, który przestał istnieć w roku 1968.

Festiwalowy namiot również gościł muzykę: Mała Orkiestra Dancingowa (PL/IL) zagrała przedwojenne tanga żydowskich kompozytorów z Warszawy (w ramach Wianków – Święta Muzyki 2019). W Namiocie też odbył się pierwszy koncert 29. FKŻ w wykonaniu izraelsko-brazylijskiego muzyka Abrao, z audycją na żywo dla OFF Radia Kraków, jak również before party przed koncertem współczesnego izraelskiego hip-hopu, który odbył się w Alchemii. Ta hip-hopowa noc była przygotowywana wspólnie z Teder.fm – tradycyjnie też ten niesamowity kolektyw z Tel Awiwu przygotował na Barce dwie piątkowe imprezy: otwarcia i uwielbiany przez wszystkich Teder Weekender: Krakow Meets Tel Aviv.

Nie zabrakło oczywiście kultowego koncertu Szalom na Szerokiej w sobotę, 29 czerwca od godziny 18.00, a ostatni koncert 29. FKŻ wykonała w Namiocie FKŻ formacja MLDVA, która powstała specjalnie na festiwal w 2013 roku.

Szczegółowy program festiwalu: jewishfestival.pl